

AGRO ASBESTVEILIG

SANERING VAN ASBEST(DAKEN) OP AGRARISCHE BEDRIJVEN

Dit Praktijkblad is opgesteld door:

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Inspectie SZW
Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Stap 1: Inventarisatie	5
Stap 2: Verwijdering en afvoer	8
Stap 3: Eindcontrole	11
Zes gouden regels	12
Verder lezen op internet	13

Daken van asbestbevattende golfplaat zijn veel toegepast vanaf de jaren 50 tot in de vroege jaren 90. U overweegt om uw asbestbevattende golfplaten dak te laten vervangen door een asbestvrij dak. Eventueel denkt u ook na over het plaatsen van zonnepanelen. Het vervangen van uw dak is verstandig en op termijn noodzakelijk. Dagelijks verschijnen er berichten over calamiteiten met asbest. Verder ververen de daken langzaam waardoor vezels vrijkomen. Bovendien komt er een verbod op het bezitten van een asbestdak per 2024.

In dit praktijkblad leest u welke stappen u moet nemen bij de asbestverwijdering en waar u mee te maken krijgt.

Strengere voorschriften bij de verwijdering van asbest

Asbestverwijdering is in Nederland aan strenge regels gebonden. Zo moet u voor verwijdering een asbestinventarisatie laten doen. Achteraf dient een eindcontrole plaats te vinden. Alle stappen in het proces mogen alleen door daarvoor gecertificeerde bedrijven worden uitgevoerd. U mag dus niet zelf aan de slag of een willekeurige bouwondernemer deze verwijderingsklus laten uitvoeren. Dit is strafbaar en u brengt uzelf en derden hiermee in gevaar. De gemeente en de Inspectie SZW controleren hier streng op.

Fiscale en financiële regelingen

Op de website van RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) vindt u informatie over de financiële en fiscale regelingen. Wanneer u overweegt om hier gebruik van te maken, is onderstaande informatie over het asbestverwijderingsproces voor u van belang.

In alle provincies kunnen agrarische bedrijven gebruik maken van de subsidieregeling Asbest eraf, zonnepanelen erop! Agrariërs die in aanmerking willen komen voor deze subsidie, moeten asbestdaken vervangen door daken met zonnepanelen. Informatie over deze subsidieregeling is te vinden op www.asbestvanhetdak.nl.

Dit praktijkblad geeft verder geen specifieke informatie over subsidieregelingen.

Inleiding

De stappen in het verwijderingsproces

Het verwijderen van asbest bestaat uit drie stappen. Stap één is altijd een asbestinventarisatie. Daarna vindt de verwijdering plaats (inclusief afvoer en stort) en tot slot volgt er een eindcontrole. Hierna kan er pas een nieuw dak opgelegd worden. Het verwijderen van asbest moet u, of uw verwijderaar namens u, altijd melden bij uw gemeente.

Meldingen bij de gemeente

Het is handig om de verplichte meldingen bij asbestverwijdering door het asbestverwijderingsbedrijf te laten uitvoeren. Dit kan via het Omgevingsloket online (www.omgevingsloket.nl):

- Op basis van het bouwbesluit moet er minimaal vier weken voor de aanvang van de verwijderingswerkzaamheden melding gedaan worden bij de gemeente. Bij deze melding dient onder meer een asbestinventarisatierapport gevoegd te worden. U krijgt hier een ontvangstbewijs van.
- Vervolgens moet de saneerder minstens twee dagen van te voren bij de gemeente melden wanneer de verwijderingswerkzaamheden worden uitgevoerd.
- Ook dient de saneerder op de eerste werkdag na de beëindiging van de werkzaamheden de gemeente hiervan in kennis te stellen.
- Vervolgens moet de saneerder binnen twee weken de resultaten van de eindbeoordeling aan de gemeente verstrekken.

Stap 1: asbestinventarisatie

Stap 2: verwijdering

Stap 3: eindcontrole

Veel voorkomende asbesttoepassing in beeld:

Asbestbevattend leidingwerk

Stap 1: Inventarisatie

U moet altijd een officiële asbestinventarisatie laten uitvoeren door een gecertificeerd asbestinventarisatiebedrijf.

Een inventarisatie van een bedrijf zonder dit certificaat is voor de verwijdering ongeschikt en niet toegestaan. U (of uw aannemer) bent vrij om elk bedrijf te kiezen zolang dit maar over een certificaat beschikt. Uiteraard kunnen er (grote) prijsverschillen zijn tussen deze bedrijven. U dient het asbestinventarisatierapport bij uw sloopmelding te voegen. Het verwijderingsbedrijf heeft dit rapport nodig om de verwijdering uit te mogen voeren. Verwijderingsbedrijven die aanbieden zonder inventarisatierapport te verwijderen, zijn strafbaar. Dit geldt dan ook voor u als opdrachtgever.

Inventarisatieplicht

Op de site van Ascert (www.ascert.nl) kunt u vinden welke bedrijven over een geldig certificaat beschikken. Inventarisatiebedrijven dienen over een SC 540 certificaat te beschikken, verwijderingsbedrijven over een SC 530 certificaat.

Ook wanneer u al weet dat uw dak asbest bevat moet u toch deze inventarisatie laten uitvoeren. Het inventarisatiebedrijf bepaalt de hoeveelheid, het soort asbest en de beste verwijderingsmethode. Zonder inventarisatie mag er geen verwijdering plaatsvinden.

Uitzondering op inventarisatieplicht

Er is een uitzondering van de inventarisatieplicht voor bepaalde strikt omschreven toepassingen die alleen voor particulieren gelden. De bekendste hiervan is het verwijderen van maximaal 35 vierkante meter geschroefde hechtgebonden asbesthoudende platen. Deze uitzonderingen zijn echter nooit van toepassing in bedrijfssituaties.

Stap 1

Het inventarisatieproces in vogelvucht

Uit een asbestinventarisatie blijkt of er asbest in een gebouw aanwezig is en op welke plaatsen dit zich bevindt. Verder blijkt hieruit het soort asbest en de toestand hiervan. Bij de toestand kunt u denken aan verwerking of beschadigingen. Voor relatief eenvoudige gebouwen zal een inventarisatie niet meer dan een dagdeel duren. De inventariseerder neemt monsters van de verschillende asbesttoepassingen. Deze monsters worden ter analyse verzonden aan een laboratorium.

Meerdere asbesttoepassingen

Het kan voorkomen dat u denkt alleen maar een asbestdak te hebben, maar dat er bij de inventarisatie meer toepassingen aan het licht komen. Denkt u bijvoorbeeld aan standleidingen of ventilatieknokken. Een inventariseerder is verplicht om alle asbest binnen een 'bouwkundige eenheid' mee te inventariseren. Het inventariseren van alleen afzonderlijke (constructie)onderdelen is niet toegestaan. Dit betekent dat bij de inventarisatie van een dak ook altijd de ruimte onder het dak of de hele schuur meegenomen zal worden. Uw inventariseerder kan u hier meer over vertellen.

Asbestinventarisatierapport

Uiteindelijk resulteert de inventarisatie in een asbestinventarisatierapport type A. Dit rapport is in de meeste gevallen voldoende voor een verwijderaar om de verwijdering te starten.

Inventarisatie type A

Een inventarisatie type A brengt alle asbest aan het licht die direct waarneembaar is of met licht destructief onderzoek kan worden waargenomen. Bij licht destructief onderzoek wordt de bouwkundige integriteit (gebruiksfunctie) niet aangetast. Dat wil zeggen dat het gebouw gebruikt kan blijven worden zoals het in gebruik was. Het is belangrijk dat u als opdrachtgever zorgt voor een onbelemmerde toegang tot alle ruimtes. Bij het vermoeden van aanwezigheid van asbest dat niet kan worden waargenomen, wordt dit ook vermeld. De inventariseerder kan dan een type B onderzoek aanbevelen. Voor een type B onderzoek is destructief onderzoek nodig. Bij het vermoeden van ernstige asbestverontreinigingen die een direct risico voor gebruikers van het gebouw opleveren, kan de inventariseerder nog een luchtonderzoek conform NEN 2991 adviseren.

Wat is destructief onderzoek?

Bij licht destructief onderzoek type A kunnen er onderdelen worden gedemonteerd. Denkt u aan het losschroeven van platen om erachter te kijken, openen van een voorzetwand of plafond, open maken van houten koven of optillen van vloerdelens. Eventuele herstelwerkzaamheden van het type A onderzoek - en daarmee de aansprakelijkheid - vallen niet onder het type A onderzoek. Bij zwaar destructief onderzoek (voornamelijk bij panden die gesloopt gaan worden) wordt de bouwkundige integriteit van het bouwwerk of object wel aangetast. Dan worden er bijvoorbeeld grote gaten geboord of delen weggesloopt. Het kan zelfs noodzakelijk zijn dat een gecertificeerde asbestverwijderaar (SC 530) ondersteuning moet bieden. Bijvoorbeeld als de constructie blootgelegd moet worden en de kans bestaat dat er asbest vrijkomt. Of als de constructie alleen met zwaar materieel door een sloper blootgelegd kan worden. De herstelwerkzaamheden - en daarmee de aansprakelijkheid - vallen niet onder het type B-onderzoek.

Buitensanering, binnensanering en containment

De werkwijze rondom asbestverwijdering kent een belangrijk verschil tussen buitensaneringen en binnensaneringen. Wanneer er sprake is van een binnensanering, moet de verwijderaar een containment opbouwen. Dit is een met folie luchtdicht gemaakt gebied dat onder onderdruk gezet wordt tijdens de sanering. Bij een buitensanering in de open lucht is dit niet gebruikelijk. Daarnaast wordt ook de eindcontrole op een andere wijze uitgevoerd. Het is van belang om van te voren met de verwijderaar te bespreken welke saneringswijze hij gaat volgen. De verwijderaar is hier niet vrij in. De basis wordt bepaald door de inventarisatie. Bij saneren van daken en gevels gaat het voornamelijk om buitensaneringen.

Waarborgen onpartijdigheid

Bedrijven die inventariseren, mogen geen asbest verwijderen en bedrijven die asbest verwijderen mogen zelf niet inventariseren. Zo wordt een zekere onpartijdigheid gewaarborgd. Ook de laboratoria die een eindmeting uitvoeren, mogen geen onderdeel zijn van het verwijderingsbedrijf.

TIP: Het loont om van te voren onderzoek te doen naar de bedrijven die u het best passen.

Er zijn ook bedrijven die u het hele proces uit handen nemen. Ook in dat geval blijft gelden dat er verschillende bedrijven ingehuurd worden om de afzonderlijke stappen van het verwijderingsproces uit te voeren. Vaak regelt een verwijderingsbedrijf ook het bedrijf wat de inventarisatie doet en het laboratorium. Het voordeel hiervan is dat u één aanspreekpunt heeft waarmee u afspraken kunt maken.

Stap 2: Verwijdering en afvoer van asbest

Wanneer u beschikt over een asbestinventarisatierapport, kunt u een asbestverwijderingsbedrijf opdracht geven om het asbest te verwijderen. Ook deze verwijderingsbedrijven dienen te beschikken over een certificaat (SC530).

Communiceer duidelijk over verwachtingen

In dit stadium zijn duidelijke communicatie en heldere afspraken cruciaal om oponthoud te voorkomen. Voorbeelden van zaken die hier ter sprake kunnen komen zijn:

- worden de vrijgavedocumenten voor of na betaling verstrekt?
- zijn de stortkosten inbegrepen in de offerte?
- is er sprake van een vaste prijs of vallen er zaken onder een stelpost?
- blijven de dakroeden zitten of worden die mee verwijderd?

Verder is het van belang dat u bespreekt hoe u de te saneren locatie ter beschikking stelt aan het verwijderingsbedrijf. U kunt hierbij denken aan het eventueel leegmaken van een schuur, het vrijmaken van de omgeving rondom de schuur of het afdekken van roosters. Leg deze afspraken ook vast.

Maak afspraken over welk asbest er precies verwijderd wordt en op welke wijze.

Tijdens een inventarisatie zal er vaak op meerdere plekken asbest gevonden worden. U bent echter meestal niet verplicht om alle aangetroffen asbest te laten verwijderen. Dit is natuurlijk wel de meest voor de hand liggende optie. 'Men is immers toch bezig'. U kunt er echter voor kiezen om sommige toepassingen beheersbaar achter te laten blijven. Beheersbaar wil zeggen dat er geen asbestvezels (meer) vrij kunnen komen. Dit kan bijvoorbeeld

het geval zijn als er sprake is van hechtgebonden asbest in goede toestand op een plek waar het niet makkelijk beschadigd kan worden. Ook kan asbest afgedekt worden met bijvoorbeeld een wand. Uiteindelijk bent u als opdrachtgever eindverantwoordelijk voor de verwijderingswerkzaamheden. Houd wel rekening met het verbod op asbesthoudende daken vanaf 2024.

Werkplan

Een verwijderingsbedrijf zal werken volgens een vooraf opgesteld werkplan. Hierin staat op welke wijze zij de klus gaat aanpakken. Het is natuurlijk verstandig om dit werkplan voordat de werkzaamheden aanvangen door te nemen met de saneerder. Bij een asbestverwijderingsbedrijf is dit de DTA (deskundig toezichthouder asbestverwijdering). De toezichthouder is altijd bij de verwijdering aanwezig en is uw belangrijkste aanspreekpunt. Bespreek ook met hem wie de verplichte melding bij de gemeente verzorgt. Bedenk dat een asbestverwijderaar verplicht is om te werken volgens het certificatieschema en de regels van het Arbeidsomstandighedenbesluit. U kunt dus niet stukken van de werkzaamheden met betrekking tot de verwijdering of afvoer zelf uitvoeren.

Verboden toegang

Voordat de saneerder begint met zijn werkzaamheden zal hij het werkgebied afzetten. Vanaf dat moment mogen er geen onbevoegden (inclusief uzelf) meer binnen het afgezette gebied komen totdat de eindcontrole heeft plaatsgevonden. De DTA zal u inlichten over eventuele andere maatregelen die u moet treffen. U kunt hierbij denken aan de aanwezigheid van stromend water, elektriciteit en vrije toegang voor bijvoorbeeld hoogwerkers tot de saneringslocatie.

Het werkplan

In het werkplan wordt vastgelegd hoe het verwijderen van asbest aangepakt zal worden. Hierdoor wordt de verwijderaar gedwongen om na te denken over de werkzaamheden en de mogelijke problemen. De werkwijze is van tevoren bedacht en vastgelegd. Aangezien duidelijk is hoe er gewerkt zal worden, kan er ook voor gezorgd worden dat de benodigde middelen zoals een hoogwerker of containers aanwezig zijn. Een werkplan moet tijdens de sanering op de locatie aanwezig zijn.

Verplicht verwijderen

Er geldt op dit moment geen verwijderingsplicht voor asbest, hoewel er in 2024 een verbod op asbestdaken wordt voorzien. In sommige gevallen, vooral bij een zeer slechte toestand van het dak of de opstal, kan de gemeente verwijdering wel verplichten. Voor asbestwegen en -erven geldt echter wel een verbod op de aanwezigheid daarvan. Wanneer uw erf verhard is met asbest verontreinigd puin, dient u hiervan melding te maken bij de ILT (Inspectie Leefomgeving en Transport).

Stap 2

Afvoer en storten

Het behoort tot de werkzaamheden van de saneerder om het asbestbevattende afval af te voeren en uiteindelijk te laten storten. Ook hier gelden strenge voorschriften voor. Zo moet alle asbest luchtdicht en dubbel verpakt worden, voordat het buiten het saneringsgebied komt. De hoeveelheid die afgevoerd wordt, moet overeen komen met de hoeveelheid die in het werkplan staat. De saneerder, of een hiervoor geselecteerd bedrijf, voert het afval af.

Het is niet toegestaan om zelf het afval af te voeren en naar een stortplaats te brengen.

Veel voorkomende asbesttoepassing in beeld:

Spuitasbest op stalen balken. Sanering van spuitasbest is een hoog-risicosanering

Veel voorkomende asbesttoepassing in beeld:

Een duidelijk bewerkte (gezaagde) golfplaat. Bewerken is verboden volgens het Productenbesluit.

Stap 3:

Eindcontrole

Na een sanering moet een eindcontrole worden uitgevoerd. Bij deze eindcontrole wordt gecontroleerd of er asbestmateriaal is achtergebleven. Wanneer er sprake is van een buitensanering, bestaat deze eindcontrole uit een visuele inspectie door een bedrijf dat gecertificeerd is voor eindcontroles na buitensaneringen. Bij een visuele inspectie vindt de controle 'op het oog' plaats en worden er bijvoorbeeld geen luchtmonsters genomen. Bij het verwijderen van daken is er bijna altijd sprake van een buitensanering; een visuele inspectie is dan voldoende. Wanneer er ook een binnensanering heeft plaatsgevonden (bijvoorbeeld bij het saneren van standleidingen), moet een gecertificeerd laboratorium de controle uitvoeren en worden er luchtmetingen uitgevoerd. Pas wanneer er een eindcontrole heeft plaatsgevonden, mag het terrein weer door anderen betreden worden. De eindcontrole is voor u een garantie dat de sanering zorgvuldig is uitgevoerd. Een eindcontrole hoeft trouwens niet te betekenen dat alle asbest is verwijderd. De eindcontrole ziet dan ook alleen toe op het gesaneerde gebied of gebouwdeel.

De eindcontrole is belangrijk. Zonder eindcontrole is de sanering nog niet afgerond. Dit betekent bijvoorbeeld ook dat pas begonnen kan worden met het aanleggen van een nieuw dak wanneer de eindcontrole gedaan is.

Het nieuwe dak

Wanneer er eenmaal een eindcontrole heeft plaatsgevonden (met uiteraard een goede uitkomst), mag elk willekeurig bedrijf een nieuw dak voor u verzorgen. Dit valt buiten het bereik van deze uitgave. Neem, voordat u een nieuw dak laat plaatsen, contact op met de gemeente of de dakbedekking van uw voorkeur toegestaan is. Zo zal een zwaarder dak of een dak in een afwijkende kleur complicaties opleveren. Wanneer u alle asbest heeft laten verwijderen, heeft u hierna met de regelgeving rond asbest niets meer te maken. Wanneer u er voor gekozen heeft om slechts een gedeelte van het asbest te laten verwijderen, kan dit complicaties opleveren. Het asbest wat is blijven zitten mag namelijk niet bewerkt worden. Daarom is het verstandig om asbestdaken en verder aangetroffen asbest in zijn geheel te laten verwijderen.

Verbod asbest bewerken

Het bewerken van asbest is verboden en gevaarlijk. Dit bewerken wordt breed gezien. Dit betekent dat boren en zagen van asbest verboden is. Dit geldt ook voor het schoonmaken van platen met een staalborstel of hogedrukspuit. Door deze bewerkingen kunnen grote hoeveelheden vezels in de lucht komen.

Zes gouden regels

1. Zorg voor een asbestinventarisatie van een SC 540 gecertificeerd bedrijf
2. Zorg voor een verwijderingsbedrijf met een SC 530 certificaat
3. Maak, voordat u een offerte tekent, duidelijke afspraken over de precieze omvang van de werkzaamheden, de meldingen bij de gemeente en eventuele complicaties rondom de vrijgave
4. U kunt kiezen voor een totaalpakket, maar ook dan gelden de bovenste drie regels
5. Ga absoluut niet zelf aan de slag
6. Onderzoek de subsidiemogelijkheden

En nogmaals: de meeste complicaties en vertragingen ontstaan doordat verwachtingen over en weer niet duidelijk worden gecommuniceerd.

Veel voorkomende asbesttoepassingen op agrarische bedrijven:

Golfplaten daken, schotten, (stand)leidingen, ventilatienokken, schoorstenen, brandwerend board, schoorsteenpijpen, rioolbuizen, dakleien, gevelplaten, buissystemen

Veel voorkomende asbesttoepassing in beeld:

Asbestbevattend dakbeschoot

Verder lezen op internet

www.agroasbestveilig.nl

Over het stimuleringsprogramma
voor een asbestvrije agrosector

www.rvo.nl/subsidies-regelingen/mia-en-vamil

Over de fiscale stimuleringsmaatregelen

www.infomil.nl

Over asbestregelgeving en andere milieuregelgeving

www.ascert.nl

Hier vindt u een overzicht van gecertificeerde
bedrijven en de certificatieschema's

www.asbestvanhetdak.nl

Over de stimuleringsregeling
'Asbest eraf, zonnepanelen erop'

KIJK VOOR MEER INFORMATIE: WWW.AGROASBESTVEILIG.NL

Disclaimer:

Dit praktijkblad geeft een interpretatie
van de belangrijkste wettelijke voorschriften.

In alle gevallen zijn de wettelijke voorschriften leidend.
Aan deze interpretatie kunnen geen rechten ontleend worden.

Versie 1.1114